

Wolf (Canis lupus). Foto Dick Klees

Hoe herken je de wolf?

Sinds de wolf op de Veluwe gezien is, stromen de waarnemingen van wolfachtigen binnen bij het meldpunt van WolveninNederland. Wanneer foto's worden meegestuurd blijkt het in verreweg de meeste gevallen toch geen wolf te zijn. Het is dan ook nog niet zo gemakkelijk om een wolf in het veld van een hond of vos te onderscheiden. En dan is er nog dat andere illustere familielid. Waar moet je op letten bij de herkenning van goudjakhals en wolf?

Leo Linnartz en Dick Klees

In oktober werd op de Veluwe meermaals een wolfachtig dier gezien. Karin van der Sluis was een van de gelukkigen om het dier te zien en wist een paar foto's te nemen. Ondanks dat de foto's op behoorlijke afstand van het dier waren genomen, bleken wolfvendeskundigen van WolveninNederland en het LUPUS Instituut in Duitsland het unaniem met elkaar eens: het was een echte Europese wolf. Hoe wisten de deskundigen dit zo zeker en hoe onderscheid je een wolf van een hond? En waarom was het geen goudjakhals? Deze soort laat zich ook steeds meer in Noordwest-Europa zien en is inmiddels ook al een keer in Nederland vastgesteld.

Wolf, hond, goudjakhals of vos?

Wolven zijn de wilde voorouders van onze hond. De meeste hondenrassen zien er inmiddels compleet anders uit dan hun wilde voorouders, maar sommige rassen, zoals husky, malamut en laika, hebben een wolfachtig uiterlijk behouden. Ook kruisingen tussen herdershonden en wolven kunnen

erg veel op een wolf lijken, zoals de Tsjecho-slowaakse wolfhond en Saarlooswolfhond. Goudjakhalsen zijn kleiner en slanker dan wolven, maar lijken er wel veel op. Gelukkig zijn er een aantal kenmerken waaraan de wolf van de goudjakhals of de hond te onderscheiden is. Een deskundige zal normaliter niet op basis van één kenmerk, maar een combinatie van kenmerken, zijn of haar oordeel vellen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verschillen tussen (op een wolf lijkende) hond, wolf, goudjakhals en vos. Een uitgebreidere tabel, met onder andere ook de verschillen tussen de keutels en ander sporen, is te vinden op Zoogdier Digitaal. Kenmerken en sporen van honden en wolven overlappen en worden gemakkelijk verwisseld. Zelfs met behulp van DNA-samples is niet altijd 100% uitsluitel te krijgen. Honden stammen immers van wolven af en hebben nog steeds grote delen van hun DNA met wolven gemeen. Juist daarom zijn goed beschreven waarnemingen of bewijsfoto's van groot belang. Prenten van een goudjakhals zijn gelukkig wel goed te onderschei-

den van die van hond en wolf, doordat aan de voorpoten de voetkussentjes van beide middelste tenen aan de basis met elkaar vergroeid zijn en zo een U-vormig spoor achterlaten.

Een wolf gespot?

Wolven en goudjakhalsen laten zich niet vaak zien. De dieren zijn schuw en vooral 's nachts actief. Wanneer je tijdens een wandeling ineens een wolf of goudjakhals tegen het lijf loopt, wordt je daar natuurlijk door overvallen. Probeer toch altijd een foto te maken en onthoud goed waar je het dier hebt gezien.

Wolven in Nederland

Om Nederland voor te bereiden op de komst van wolven hebben FREE Nature, ARK Natuurontwikkeling en de Zoogdierverseniging al in 2008 WolvenInNederland opgericht. Inmiddels zijn ook Natuurmonumenten, IVN, KNJV, Studio Wolverine en Rewilding Foundation aangeschoven bij het samenwerkingsverband. WolvenInNederland streeft

Goudjakhals: In februari 2016 werd voor het eerst een goudjakhals waargenomen op de Veluwe. Foto Dick Klees

Vos: De vos is te herkennen aan de roestbruine vacht en het wit rondom zwarte lippen. Foto Dick Klees

Wolfshond: Ogenscheinlijk een wolf, maar in werkelijkheid een Tsjechoslowaakse wolfshond. Let op de slanke kop en de contrastrijke tekening op de staart. Foto Erwin Al

naar een conflictarm samenleven van mens en wolf. Daarnaast wil dit samenwerkingsverband actuele en wetenschappelijk gefundeerde informatie over wolven beschikbaar stellen aan een breed publiek. Ook beschikt WolveninNederland over een meldpunt.

Meldpunt

Waarnemers kunnen op de website van WolveninNederland hun waarneming van een wolf of goudjakhals delen. Alle waarnemingen zijn welkom, ook wanneer je zelf sterk twijfelt. Veelal zijn het toevallige passanten die hun waarneming melden, maar graag

ontvangen wij ook waarnemingen van boswachters, beheerders, bosbouwers, jagers, etc. Daarnaast kunnen waarnemingen ook naar telmee.nl of waarneming.nl worden gestuurd. Dit artikel beschrijft de belangrijkste kenmerken van een wolf en zijn sporen. Wij hopen dat hiermee prooivondsten, keutelvondsten en zichtwaarnemingen eerder herkend en gemeld worden.

Tot slot

Op het moment van schrijven heeft WolveninNederland al weer enige tijd geen zekere waarneming meer van de Veluwse wolf ont-

vangen. Misschien is het dier weer vertrokken, maar het kan ook dat het zich nog altijd schuil houdt op de Veluwe of omgeving. Wolf of goudjakhals kunnen overal en op elk moment opduiken. Houd je ogen en oren dus open en geef je waarneming door aan WolveninNederland.

Leo Linnartz is werkzaam bij ARK Natuurontwikkeling en Dick Klees is freelance roofdierdeskundige, beiden zijn betrokken als wolvendeskundige bij WolveninNederland.

Kenmerk	wolf	hond	Goudjakhals	vos
Staart	Ruig behaard, recht en naar beneden gedragen, met vaak donkere contrastarme punt. Reikt tot voorbij de hiel, maar niet tot op de grond.	Vaak kortharig of gekruild. Is soms kort, of juist lang, tot over de hiel. Vaak boven de rug gedragen.	Ruig behaard, recht naar beneden gedragen. Meestal egaal gekleurd. Reikt tot de hiel,	Ruig behaard, met veelal contrastrijke witte punt. Reikt tot op de grond.
Kop	Breed en krachtig met een brede snuit.	Kop en snuit smal.	Kop relatief klein ten opzichte van lijf. Snuit fijn en spits. Nekhaar niet echt lang.	Brede ronde kop met een smalle snuit.
Koptekening	Contrastrijk met kenmerkend wit rondom zwarte lippen.	Vaak met te veel of juist te weinig wit.	Contrastrijk met wit rondom zwarte lippen. maar minder kenmerkend dan bij wolf	Contrastrijk met wit rondom zwarte lippen.
Oren	Relatief klein, top afgerond, rechtop en ver uit elkaar staand. Buitenkant oren vaak rossig bruin gekleurd, contrasterend met de ruig behaarde, licht gekleurde binnenkant.	Soms hangend. Indien rechtop dan lang, spits, en dicht bij elkaar. Binnenkant oorsoms donker gekleurd en vaak kortharig of zelfs kaal.	Relatief grotere oren dan wolf, rechtop met afgeronde top en ver uit elkaar staand. Buitenkant oren vaak rossig bruin gekleurd, contrasterend met de ruig behaarde, licht gekleurde binnenkant.	Oren staan ver uit elkaar, zijn breed en afgerond aan de top. Buitenkant roodbruin naar de oorpunt toe zwart wordend. Binnenkant ruig behaard en lichter rossig tot wit.
Romp	Ruwe vacht, contrastarm getekend. Rossig tot beige-bruin of grijsig bruin op de flanken. Nooit wit, lichtgrijs of zwartgrijs.	Vaak eenkleurig of juist veel contrast en scherpe kleurovergangen. Veel kleuren mogelijk.	Ruwe vacht, contrastarm getekend. Rossig tot beige bruin op de flanken. De grijzige rug loopt tot op de zijkant door en beslaat soms de hele flank.	Meestal egaal roodbruin.
Rug	Recht, [donker]grijs met vaag zadel dat geleidelijk overgaat in de flankkleur.	Soms aflopend. Soms met grijze rug, maar dan sterker contrast met flankkleur.	Niet altijd recht gehouden, variabel van kleur (grijs, rossig of beige-bruin), maar altijd contrastarm.	Recht, egaal roodbruin gekleurd, maar soms grijsig.
Borst	Diepe borst, waar de poten meer onder de borst lijken te staan. Witte keel loopt tot aan de borst.	Slanke borst met de poten meer aan de zijkant geplaatst. Soms (veel) meer wit op de borst dan bij wolf.	Diepe borst, waar de poten meer onder de borst lijken te staan. Witte keel loopt tot aan de borst. Karakteristiek zijn twee parallelle, horizontale lichte strepen op de borst	Slanke borst met voorpoten dicht bij elkaar. Wit van de keel loopt door tot tussen de voorpoten.